

פרוטוקול מס. 54
מישיבת וועדת הכלכלה, שהתקיימה ביום ד',
ד' בשבת תשל"ה (18.12.74) בשעה 9.00

חברי הועדה:

נכח:

י. הורביץ - יו"ר
א. אבשבי
ע. אמוראי
ש. גרופר
ט. דרובלס
א. זילברברג
ט. חריש
י. יודין
א. יפה
א. לבנבראון
א. ליבני
ע. פינרמן
נ. קצב

מ. נוידורפר - המסונה על הכנסות המדינה

מוזמנים:

י. ישעיהו - יו"ר הכנסת
נ. לורך - מזכיר הכנסת
ח"כ ש. תמיר
ש. יעקובסון - סגן מזכיר הכנסת

י. שלכטר - מזכיר הועדה
פר לב - יועץ כלכלי לועדה

רשמה: ש. קוטלר

1. תשובות מר נוידורפר לשאלות חברי הועדה
2. חילופין בראשות הועדה

סדר היום:

היו"ר י. הורביץ:

אני פותח את הישיבה.
אני רוצה לקרוא בפניכם סכתב שנתקבל
מאת היועץ המשפטי לממשלה: "הנני מאשר בתודה קבלת הפרוטוקול מישיבת
הועדה מ-19 בנובמבר 1974 בה נידון הדו"ח של צי"ם. באשר לשאלות שעלו
לדיון, למותר לציין שאני מוכן לפסור לוועדה כל הבהרה שניתן לתת בסלב
זה".

אני מציע שנזמין את היועץ המשפטי.
נודיע על כך לשר התחבורה ולמנהל צי"ם, ואם ירצו, יהיו נוכחים בעת
הישיבה בהסתתפות היועץ המשפטי.

ס. נוי דורפר:

אני רוצה להשיב לשאלות שנשאלתי
בישיבה קודמת. חבר הכנסת זילברברג
שאל מדוע אנחנו שולחים אנשים או מדוע נזקקים אנשים ליועצי מס. יש
לנו פרקטיקה ונותנים לכך פירוט רב, שנכל שנה, לקראת הגשת הדוחות
אנחנו פותחים בכל הערים הגדולות והבינוניות לשכות יעוץ. אנחנו מעסיקים
בכך פנסיונרים. עושים זאת במסרדים שאינם מסרדי המס. זה נעשה לצורך
זה, שאדם יוכל להיעזר במילוי הדו"ח שלו, ואפילו לקבל עוד איך למלא
את הדו"ח, כדי שיהנה מכל הזכויות שהחוק מקנה לו.

ההזדקקות למסרדים אלה אינה, לצערנו,
כל כך גדולה. נעצים לכך 10-15 אלפים איש בכל שנה, מתוך 200 אלף
עצמאים שחייבים ל הגיש דו"ח. נוסף לכך, העובדים שלנו מצוים, אחד
עושה זאת ברוח כזאת ואחר ברוח אחרת, כל אחד לפי שבעו, על דיון בצורה
המנומסת, הטכובדת והתקיפה ביותר, כדי להגיע לחקר האמת בעת ההתדיינות
עם העצמאיים. לצורך קביעת הסומה של העצמאיים, הם נעזרים בתחשיבים
באותם ענפים שמבוססים על תחשובים, בהם לא הגענו למצב שאפשר לדרוש
ניהול פנקסים על פי חוק. מטבע הדברים, בעת ההתדיינות על הסומה,
רוצה האדם לשלם כמה שאפשר פחות ופקיד השומה צריך לפצות את החוק, ואז
יש הרגשה של מחיצות. מעודדים את האנשים בקורסים מיוחדים לנהוג בדרכי
נועם ובנימוס, אך גם בתקיפות. ברור שאם יושב מפקח מס הכנסה
עם סוחר, הוא צריך לברר את הצהרת ההון שלו, הרי שעליו לשאול אותו
סידרת שאלות הנוגעות לתחום רשות היחיד שלו, כיחס לרמת הוצאות הפחיה
של האי"ש. לא הייתי אוטר שההתנגשויות האלה הן הדבר הכי נעים בעולם.

נסאלתי בקשר לאינפורמציות, הלשנות
ומודיעים. איננו מעודדים ולא הפצנו בציבור סיסמא: בואו והלשינו. יחד עם
זאת, מתקבלת אינפורמציה. מתקבלות אינפורמציות בצורות אנונימיות
ומכל מיני אנשים שנדמה להם ששכנים עושים עסקים מנלי לשלם מס הכנסה. בכל
יום אנחנו מקבלים עשרות מכתבים כאלה, חתומים בידי "אזרח ישר", "אזרח
הגון" וכן הלאה.

אנחנו בודקים את כל האינפורמציות
האלה. חלק גדול מהם אינן שוות שום דבר. שני שכנים רבים - כותבים
למס הכנסה. אבל יש גם אינפורמציות שמולידות משפטים שליליים. בשלוש
השנים האחרונות קיבלו בכל שנה כארבעים הרששות בבתי המשפט על העלמת
מס. חלק לא גדול מזה כתוצאה מאינפורמציות איננימיות שהובילו אותנו
לחקירה. יש לנו מדיניות של תשלום עבור אינפורמציה. איננו יחידים בכך.
זה נהוג גם בארצות-הברית. אם כתוצאה מהאינפורמציה מגיעים לידי תשלום
מס נוסף, אנחנו מטלמים 10% על ההפרש. המקבל צריך לשלם על כך מס הכנסה.

היו"ר י. הורביץ:

אין זה נרסם אצלכם?
"תשלומים למודיעים". מוציאים על
כך סכום נכבד, שאיננו זכור לי כרגע.
זו מדיניות מוצהרת שלנו ואנחנו עומדים בזה. בדרך כלל האינפורמציות
הממשיות הן כשמביאים לגילוי מס כפול של ספרי ניהול חשבונות.

ס. נוי דורפר:

חבר הכנסת אבטאבי שאל על ניסוח
ההודעות לניסומים. יש הרבה אנשים שמנסים להסתמס מתשלום מס. יש עשרות
אלפי אנשים, שעד שזוכים לקבל מהם מסף, צריך לסלוח להם חמש-שש-שבע
הודעות ולאיים בעיקולים ולבצע עיקולים. יש סידרת הודעות. ההודעה
הראשונה מנוסחת יפה, השניה תקיפה יותר והשלישית עוד יותר תקיפה
דהרביעית היא הודעה שלפני עיקול. בקשתי מאנשי המשפט לעבור מחדש על

מ. נוי דורפר:

השפטים, ולראות, אולי אפשר לפתן אותן בטקצת.

היור י. הורביץ: כמה הכנסה יש מהמס השולי מעל 70%?

מ. נוי דורפר:

יש לי מספרים חדשים. הם מצביעים על התפלגות גבית מס הכנסה לפי עשירונים. אנחנו יודעים שהעשירונים העליונים טכניסטים את מרבית המסים. יש במדינה מיליון מרויחים. ה-100 אלף העליונים תורמים כ-49% מסך כל ההכנסות מס הכנסה. שלושת העשירונים העליונים, אלה שמרויחים מ-2400 לירות ומעלה, תורמים 78%-79% מסך כל ההכנסות מס הכנסה. במסי שקיפין התמונה שונה. קשה מאד לישרם שם את ההתפלגות.

י. יודין:

הכוונה לחלוקת האוכלוסיה הסכירה?

מ. נוי דורפר:

כל האוכלוסיה. השכלה מראה עד כמה מס הכנסה שלנו הוא פרוגרסיבי, ואולי קצת יותר מידי. אם לוקחים יחס של פשכורת ברוטו של 1000 לירות לנשוי שלוש שני ילדים, בנגד הכנסה של 10 אלפים לירות, הרי היחס הוא 1:2 בברוטו, ואילו בנטו זה 1:3.5; בהכנסה של 1000 לירות ברוטו כנגד 20 אלף, היחס הוא 1:20 בברוטו ו-1:4.85 בנטו.

א. לבנבראון:

מה ההכנסה של העשירון העליון?

מ. נוי דורפר:

ההכנסה של העשירון העליון היא 6 מיליארד לירות ברוטו. מדובר באנשים בעלי הכנסות של 3400 ומעלה.

מ. דרובלס:

עד 1500 לירות כמה מס הכנסה פסלמים?

מ. נוי דורפר:

3.5 עשירונים, 35% מהמטכרים, הן עצמאיים ורק שכירים, מטכרים פחות מ-1500 לירות, והם תורמים בסך הכל 4.5% מהמסים.

היור י. הורביץ:

אנחנו מדברים על תמריץ לעבודות של שעות נוספות. מה תורם אדם שעבד סעה נוספת או לילה נוסף, כאשר אנחנו רוצים לוטר אם יש או אין תמריץ לעבודה נוספת.

מ. דרובלס:

כמה עולה הגביה מאותם 35% מהעשירונים?

מ. נוי דורפר:

קשה לנו לדעת. אמרתי בישיבה קודמת שגיבת מס הכנסה עולה 0.8%. יש לנו תקציב של 100 מיליון לירות עבור גבית סכום של 12 מיליארד לירות. ככל שהסכום קטן יותר, ההוצאות גבוהות יותר. אצל השכירים זה לא מסנה.

חבר הכנסת לבני קבל על כך שיש אנשים מטלמים יותר מהמגיע מהם. 50 אלף בתוך 210 אלף תיקים של עצמאיים וחברות, מבוססים על ניהול חשבונות, ובדרך כלל הם משקפים את המצב האמיתי. ה-50 אלף האלה הם ה"שכבדים" והם גם נותנים לנו 80% מסך כל ההכנסות מטלמים. לאנשים קטנים יש תמיד ברירה לנהל חשבונות. אנחנו מציעים להם הנהלת חשבונות קלה ופשוטה שאינה כרוכה בהוצאות. זו תמיד האופציה של הנישום. הוא יכול לה גיש דו"ח גם בדרך אחרת. אינני פאמין שיש מקרים שאנשים מטלמים יותר ממה שמגיע מהם. הנישום יכול למצות כמה שלבים. הוא מגיש דו"ח, אחר כך שקיד הסומה עלול להטיל עליו שומה, הוא יכול ללכת לוועדה ציבורית וב-99% אנחנו מקבלים את המלצותיה. אם עדיין אינו שבע רצון, הוא יכול ללכת לבית המשפט. תמיד הברירה בידו לנהל ספרים ולהוכיח את הכנסותיו.

היור י. הורביץ:

כמה נהנה האוצר מאותם מוסרים "אידיאליסטים"? כמה כסף נכנס על ידם?

ט. נוידורפר:

אעשה מאמץ להגיע לכך. לא מספיק שמישהו אומר על מישהו אחר שיש לו עטר מכוניות. הוא צריך להביא אותנו לספרים כפולים או חשבון בחוץ לארץ או חשבון נוסף בארץ. יש בכך אלמנט של הרתעה. אנחנו דואגים לכך שהנישומים יידעו שמתקבלת אינפורמציה ששאנחנו זוכנים לסלם עבורה.

חבר-הכנסת ליבני שאל מה אומדן ההכנסות מפי מימון רכש. אנחנו מעריכים שהוא יכניס כפי ליארד לירות. השנה יכניס 250-300 מיליון לירות.

א. ליבני:

בקשתי חתך לפי סקטורים.

ט. נוידורפר:

אשיב לך על כך. פס מימון רכש מוטל על נכסי דלא-ניידי ומכוניות. בסוף השנה נעשה את החלוקה לפי סקטורים. בלו על פלט מכנים 250 מיליון לירות לשנה.

אשר להפסדים בעיסקי ואדוז - ההפסדים האלה הם קפיטליים, אם יהיו הפסדים. כו בזמן שהפסד בעסקים יורד מההכנסה, הרי שהפסד קפיטלי אינו מוכר לענין מס הכנסה. ההפקדות אינן עסקיות אלא הוצאות. כך אנחנו מפרשים זאת. יכול להיות מעורכי הדין יתדיינו בבית-המשפט. דיה לצרה בשעתה. גם אנחנו קבלנו את המצאי ועדת החקירה, ופחלקת החקירות של מס הכנסה עושה את הבדיקה שלה, אם אין בענין זה העלמת מס. מתקבל על הדעת שאם צי"ם השאירה כספים לעובדים בחוץ לארץ, הרי יש בכך העלמת מס.

הי"ר י. הורביץ:

תוכל לספור לנו כבוא הזמן את הממצאים שלכם?

ט. נוידורפר:

בחוק מס הכנסה יש כמה סעיפים סודיים שאוסרים על עובד מדינה לפסור אינפורמציה כזאת. רק שר האוצר יכול להתיר זאת, והוא עושה זאת לעתים קרובות מאוד. אני בדרך כלל מציע לטר האוצר לא לעשות זאת. אני חושב שגם העבודה תיעז וגם פוסר המסים יישגע אם כל אחד ואחד יוכל לבוא ולשאול כמה מרויח פלוני או אלמוני.

הי"ר י. הורביץ:

אם תגלה שיש קוזה ב' אצל סיבור רוזנבאום ל-10 עובדי מדינה?

ט. נוידורפר:

אם נגיע למסקנה שיש עבירה פלילית, נביא אותם לדין. אם נתפטר אתם - לא תדע.

אשר לענין המכוניות, על שולחן ועדת הכספים מונחת הצעה שלנו לתיקון החוק ביחס להוצאות אחזקת רכב. דיברתי על בעיית העיוותים וסיפרתי על הבעיה של העיוותים במערכת השכר. אחד העיוותים החמורים ביותר בתחום המס, הוא הנושא של אחזקת רכב. המס הסולי גבוה, מגיע ל-87.25%. הכנסה של 4000 לירות מאשרת להגיע ל-75% מס שולי, ומעבידים מחפשים דרך כדי להטיב עם העובדים שלהם באמצעות תשלומים שלא יעביטו עליהם יותר מידי, ויתנו את כל הסכום בצורת נטו לעובד. נותנים ספרות מקצועית שפירושה מס. נותנים הוצאות אחזקת רכב, לפעמים גם אם אין לעובד רכב, נותנים הוצאות גלובליות ל אחזקת רכב, כמו לשרוסורים באוניברסיטאות, לפי דרגה, כמו בתעשייה האוירית לפי דרגה, גם בזמן שלרכב אין כל קשר עם העבודה או יש קשר רופף מאוד, כמעט סמלי.

אם פעכיד משלם הוצאות אחזקה לעובד בלי שיהיה לו רכב, זה מחייב תשלום מס מלא ועל כך אין כל ויכוח, ולא חשוב איך קוראים לזה. אנחנו חושבים זאת כמשכורת. יש שורה ענקית של מעבידים שמשלמים לעובדים הוצאות אחזקת רכב בלי כל רישום, גלובלי לפי דרגה. פאלה תובעים מס מלא. יש לנו מאבק קשה מאד עם האוניברסיטאות. יש לנו מאבק קשה מאד עם התעשייה האוירית. אנחנו גורסים שתשלומים גלובליים לאחזקת רכב אינם אלא משכורת וזה חייב במס מלא.

י. יודין:

מה שיעור ההשתתפות בדברים האלה?

פ. נוי דורפר:

בתעשייה האוירית מקבלים בין 300 ל-1200 לירות. היום איננו מכירים בכלום. אנחנו תובעים מט על הכל. שם זה לגבי דרגות. הבעיה מתחילה באותם המקרים שהאיטרושם או שפטיציא קבלות. יש גם שם עיוות לא קטן. לא פעם "טפברקים" רילשוטים והקבלות אינן מדויקות. בעית אחזקת רכב היא בעיה חמורה, כי היום העובדים מקבלים רכב כשיש להם מכונית. זה גורם לבזבוז מטבע חוץ ומשאבים למכוניות. אצלנו במשרד יש אנשים באותו תפקיד ובאותה דרגה, האחד, מצבו הכלכלי טוב יותר, לכן יש להם מכונית, ועל כן הוא מקבל עוד 200 לירות בחדש, וחברו שאין לו מכונית, אינו מקבל. אנחנו בדעה קיצונית בענין זה. צריך להגיע למצב שהוצאות אחזקת רכב אינן מותרות לגיכוי. זה שר לכל דבר, תצטרף זאת לשכר ותשלם מט שולי.

היור י. הורביץ:

ואם יש לכך בכל זאת קשר בחלק ניכר?

פ. נוי דורפר:

מתחילה השאלה אם באמת הוא צריך את המכונית לעבודה. השאלה איפה הגבול של ה"באטתי". הצעת החוק שלנו אומרת שתוקם ועדה ציבורית שתקבע אצל פי המכונית הכרחית. הצעת החוק אומרת שהכנסות אלה תצורפנה להכנסות האחרות. לא חשוב אם רושמים או מביאים קבלות ואם לאו. קודם כל זו הכנסה. מורשה חתימה בבנק לאופי, לשם מה הוא צריך רכב? סוכן נוסע - צריך רכב. רופא שיניים לא, רופא שמבקר בבתי החולים כן. מנהל מחלקה בבית חרושת לא, מנהל שיווק כן. לשם כך נקים ועדה ציבורית. היום יש בארץ 180 אלף מכוניות שמקבלות איזושהי השתתפות מהמעביד.

הצענו להנהיג את הרפורמה הזאת במשך

ארבע שנים. מה שהועדה לא תתיר - יחוסל.

חבר-הכנסת יודין שאלה מה מטרת

מערכת המיסים בישראל. אנחנו מונים ארבע פטרות שלמערכת המיסים. ראשית, המטרה הפיסקלית - להכניס כסף כדי לממן את הוצאות המדינה. מצליחים לעשות זאת לא כל כך רע. המערכת מכסה לא יותר מ-65% מתקציב המדינה. איננו מפרנסים את עצמנו.

ישנה מטרה חברתית, חלוקה מחודשת

של הכנסות, וזה נעשה באמצעות המס הישיר בעיקר, אם כי גם במס העקיף יש פרוגרסיביות מסוימת. יש פרוגרסיביות על ידי מסים פופחתיים על מוצרים חיוניים ומסים גבוהים יותר על מותרות. יש לנו כל מיני פטרות כלכליות, עידוד השקעות הון - על ידי חוק עידוד השקעות הון, שהוא חוק מיסים; עידוד התעשייה שנותן לתעשייה הנחות ממסים; עידוד החסכון לפי אשפוט או מט סוקטן לאלה שחוסכים בתכניות חסכון או אגרות חוב; עידוד הגברת הייצוא; שיעורי מס הכנסה פופחתיים; צינורות.

יחד עם זאת, תפקידה של מערכת המיסים

לפעול כבלם אינפלציוני. כשצריך לספוג כסף מהציבור, לוקחים את הכלי שטמו מיסים ומשילים מט כדי למנוע אינפלציה, ולהיפך. אם צריך לעודד את המסק, מורידים את שיעורי המסים, כפי שהיה ב-1952 ו-1966. בכל פעם משתמשים במערכת המיסים ליעדים ספציפיים. כאשר רוצים לפזר את האוכלוסיה, נותנים הנחות במיסים לעירות הפיתוח. כאשר רוצים לעודד את העלייה, נותנים הנחות במס הכנסה ובמכס לעולים חדשים. וכן בענין עידוד ילודה.

40% מההכנסות ממסים בכלל באים משכר.

י. יודין:

פירטת יעדים חשובים מאוד, וכדאי היה

שהועדה תבחן פעם באיזו מידה כל אחד

מן היעדים האלה מושג ביעילות באמצעות מערכת המיסים.

פ. נוי דורפר:

בבקשה. יש שתי אסכולות בענין שימוש

במערכת המיסים לצרכים כלכליים. אחת

אומרת שתעודד פעולות במסק על ידי הקלות במיסים. אתה רוצה לעודד ילודה, תתן ניכוי יותר גדול עבור ילדים. אבל זה אינו פועל עד הסוף, כי יש 250 אלף משפחות שאינן מגיעות לתשלום מט הכנסה ולהן הרבה ילדים, ואם תתן ניכוי כזה או אחר, זה לא עוזר להן. הוא הדין בפיזור אוכלוסיה.

ג. נוי דורפר:

יש קונספציה של מס שלילי. ברגע זה עושים לה ניסוי באחת המדינות של ארצות-הברית. הקונספציה אוטומטית, שכל אדם ללא יוצא מן הכלל מגיש דין וחשבון למס הכנסה. קובעים מינימום מסויים שאדם, לפי מצב משפחתו, זקוק לפחיתו. אם הוא עולה על הסכום הזה, הוא משלם מס הכנסה פרוגרסיבי; אם הוא לפטה מהמינימום הזה - הוא מקבל מס הכנסה. זה מאד מאד פרוגרסיבי ופתקדם. אם היינו מגיעים לזה, היינו יכולים לחסל את כל מערכת הסובסידיות. היום נותנים סובסידיות לעשירים ולעניים באותה מידה. זה היה מכסל את מערכת התמיכות של הביטוח הלאומי שנותן תמיכות עבור ילד, לא חשוב פאיזו דרגת הכנסה של הוריו.

השיטה הזאת היא אידיאלית, אבל כמעט בלתי-אפשרית לביצוע. זה פתח להרבה מאד עיוותים בגלל דיווח לא נכון, בגלל ישיבה בבית כדי לקבל סעד. אם מס הכנסה יצטרך לשלם כסף, הוא גם יצטרך לבדוק את כל הדוחות אם הם אמיתיים. הדבר נבדק באוצר. אני חושב שיעברו עוד שנים אחדות עד שנגיע לזה.

חבר הכנסת יודין סאל על פנומן ההתעשרות. קודם סיפרתי על מערכת של 1:20 בברושו ואילו בנטו זה פי חמישה. עדיין אדם שמרויח פי חמישה מאלף לירות, יכול להרשות לעצמו לנסוע לחוץ לארץ. הוא יכול לעשות חתונה יותר פשוט. יש אנשים שהתעשרו לפרות מס ההכנסה הגבוהה. אדם שמצהיר על מיליון לירות הכנסה, ויש רבים כאלה, גם כשהוא משלם מס אמת, הוא עדיין יכול להרשות לעצמו חיי עושר ורווחה, וזה לא צריך להפריע לנו. שישלם מס אמת ויחיה חיי רווחה.

הדאיגה את חבר הכנסת יודין הכעיה של פאקעשרי מלחמה, ודווקא כאן אנחנו רגועים. יש לנו היום ביכוי במקור מאת ספקי הממשלה, כולל ספקי משרד הבטחון, מגברורים עד איבני יודע מה. מכל אחד מבכים 7.5% מהמחזור. מנוח דעתה של ועדת הכלכלה, שלגבי ספקי משרד הבטחון והממשלה, העיריות, האוניברסיטאות, מוסדות גדולים מאד במשק שלנו, יש לנו דוחות פדוייקים על כל לירה שהם מקבלים. דווקא הקטע הזה אינו מדאיג אותנו. מדאיג אותנו מה שמסלפים לרופא שיניים, לשרברב ואחרים. השיטה הזאת קיימת מסנת 1971. אם משרד הבטחון משלם לבדרן, הוא מוריד לו מס. אני לא אומר שאין להם וילות, אבל זה אחרי תשלום מס הכנסה. אני לא מדבר על הסכומים שמשרד הבטחון משלם. יכול להיות שהוא משלם מחירים פנטסטיים. על כך הוא משלם 7.5% מהמחזור. אחר כך הוא מגיש דו"ח. את הסכומים האלה הספק לא יכול להעלים.

אני לא אומר שאנחנו מגיעים אל כולם ואף פעם גם לא נגיע למס אמת ב-100%. אין מקום כזה בעולם. בפיקוח על מטבע חוץ זה עוד יותר פרוץ.

פ. יודין: מה עם חברות מעטים?

ג. נוי דורפר:

זו אגדה. אני מצטער מאד שחברים אינם מעודכנים וגם חבר הכנסת אפרת סאל אותי על כך ביישיבת ועדת הכספים. עצפאי יכול להחליט שהוא חברה בע"מ. הוא לוקח את עצמו ואת אשתו, חוק פתיר זאת ושלטונות המס מעודדים זאת. הלוואי שכולם יעשו זאת. אז הוא מנהל שפרים וחייב בביקורת על ידי רואה חשבון. לפני שנה תיקנו את הדבר, ב-1 באפריל. עד אז הצעקה על חברות מעטים היתה במידה מסויימת מוצדקת. אבל עשינו בדיוק את מה שאמרתם. ב-1 באפריל תיקנו את חוק מס הכנסה שקובע שיש רק הפרש של 5% ולא יותר בין המס המירבי של חברת מעטים והמס של אדם פרטי. המס השולי של חברת מעטים מגיע ל-59.5% ושל אדם פרטי ל-65%, בלי מילווות. קודם לכן היה פער הרבה יותר גדול. לפה יש פער? כי חברה בע"מ משלמת מס מהלירה הראשונה של הרווח. ושנית, אני מוכן לתת לו הנחה, כדי לעודד אותו לכך.

י. יודין:

אני מבקש שתסקול ברצינות, האם מערכת מס הכנסה מחשבת איזו פרופורציה פמוצעת חייבת להיות בין היקף העסק, היקף החברה בכלל וחברת מעטים בפרט, ובין ההוצאות על העסק שהן מוכרות ומשוחחרות ממס הכנסה.

ב. נוי־דורפר:
הכלל הגדול בחוק מט הכנסה הוא, שכל הוצאה המשמשת ליצור ההכנסה, מותרת לניכוי, אם זה שכר עבודה, אם זה חפרי גלם וכן הלאה.

י. יודין:
ואם חברה משפחתית הופכת ארבעה מבני המשפחה למנהלים?

ב. נוי־דורפר:
אם הם עובדים בעסק, הוא יכול לשלם להם כשהוא רוצה. אני יכול למנוע זאת ממנו? הוא משלם מט על המסכורת. אם הוא משלם שטם, זו לא הוצאה ליצור הכנסה ואני לא מכיר בכך כהוצאה.

הי"ר י. הורביץ:
האם תהיה מוכן לבוא אלינו בשעם נוספת?

ב. נוי־דורפר:
בהחלט.
מר ליבני אמר שמסלפים 87.25% מט הכנסה. פי שטרופיח טעל 70 אלף לירות לטנה, טעל 6500 לירות בחדש, טגיע לתשלום של 87.25%, כאשר 22.5% מזה הם טילוות שמחזירים בהפרשי הצמדה, והיתר זה מט הכנסה.

י. יודין:
האם אפשר לעשות השוואה על איזה הכנסות מוטלים אחוזים דומים בארצות אחרות שאנחנו יכולים להסתוות אליהן שחות או יותר. האם ניסתם לחשב לפחות בדרגות נמוכות יותר של הכנסה, מה כוח הקניה של הכנסה איקס אצלנו שעליה מוטל מט הכנסה כך וכך, עם הצנסה מקבילה, כוח קניה מקביל בארץ עם אותו אחוז. רק אז אפשר באופן אפקטיבי לנסות להשוות את ההכנסות והמס בארצות הטובות.

ב. נוי־דורפר:
אין לי כרגע נתונים. אנחנו הכי חטורים בעולם, בגלל הצרכים שלנו, לא בגלל זה שאנחנו נהנים מזה.

א. ליבני:
3.5 העשירונים התחתונים מכניסים 4.5% מכלל ההכנסות במס הכנסה. הדבר טחייב מנגנון עצום ולא רק במדינה, אלא גם אצלנות העבודה. האם אי-אפשר לפשט את העניין?

הי"ר י. הורביץ:
יש הצעה לפתוח את החלק השני של היסיבה, פרידה מחבר הכנסת תמיר כיושב-ראש הועדה, בפני העתונאים. אני טבין שאין התנגדות.

2. חילופים בראשות ועדת הכלכלה:

ס. תמיר:

אדוני יושב-ראש הכנסת, אדוני
יושב-ראש הועדה, גבירותי ורבותי,

אתמול לא יכולתי לצערי להיות נוכח בסעת הבחירה של חבר-הכנסת יגאל
הורביץ לתפקיד יושב-ראש הועדה, כי הייתי בעימוק שנקבע קודם לכן
ואשר לא היתה לי שליטה על סיבוי, ולכן קבענו מפגש נוסף להיום.

למען חלק מהחברים אחזור על דברים

שהשמעתי כבר פעמיים, פעם אחת בתום הקדנציה הקודמת, ופעם אחד כאשר
הודעתי לחברים על התפטרותי מתפקיד יושב-ראש הועדה בהתאם למה שסוכם
בסיעתנו על רושציה לסירוגין שנה-שנה.

במעמד ובנוכחות יושב-ראש הכנסת,

מזכיר הכנסת, אני רוצה להודות לכל חברי הועדה על שיתוף הפעולה הפורה
למפת בתום כהונה של קרוב לשנה, שבה היה עלינו לדון, לשפל ולחקור
ולהמליץ בסורה ארוכה של נושאים חשובים העומדים ברומו של עולם המדינה
והיחיד. לאמיתו של דבר הועדה שלנו, שבסעתו היו שראו בה שלא בצדק
אבן מאסו הבונים, לאמיתו של דבר היא חובקת על פי סטכיותיה כשהן
מנוצלות בפלואן, עולם ומלואו. אנחנו פמונים על עניני הקרקע בישראל
במסגרת מסרד החקלאות; בידינו מגע למים באמצעות הספנות, מסרד התחבורה,
נושא התעופה הוא כתחום סטכותה של הועדה, תעשייה, מסחר - לאמיתו של דבר
היא מעל ומעבר מכפי שאנו עצמנו נתנו לעצמנו דיין-וחסבון.

הסיטה שהנהגנו בשנה האחרונה, לפיה

פתחנו בדיון, הרצנו אותו, וכאשר הגענו לרבידים העמוקים יותר בחרנו בוועדות
מסנה שטיפלו בנושאים לרוב ובאופן כזה הפעילות של כל חבר וחבר מוצתה
במירב היכולת, היתה סיטה שהוכוזה את עצמה. אנחנו כנסת עם דעות והסקפות
טונות, ועל אף זאת הצליחה הועדה - וזה לש בחם של החברים יותר מאשר
היושב-ראש, לנהל את הויכוח, גם כשהיה נוקב, לא רק בכוח הוגנת, אלא
גם בסגנון חברי. הועדה התקדמה בקצב רב. לא הייתי אומר על פי מנוחות,
אבל עם הרבה כבוד הדדי וטידת דרך ארץ שכולנו התברכנו בו, כי הוא הקל
על קידום הנושאים לגושם.

על כך מגיעה תודה לכל אחד מחברי

הועדה. מגיעה תודה מיוחדת לחברים, בראש וראשונה לחבר-הכנסת טודעי, שמילא
את מקומי במספר הזדמנויות כיושב-ראש הועדה, ליושב-ראש ועדת המסנה וחברי
ועדות המסנה, למזכיר המסור מאדוהיעיל של הועדה, שעצתו ומסירותו היו
לנו לעזר, מר שלכסר, ליועץ הכלכלי שלנו מר לב, שהכין אותנו לקראת
כל יסיבה בחומר מרובה, קיים מגע עם גורמים כלכליים והוסיף רוח שובה
מיוחדת לפעולה המסותפת, בהרבה שקט, וכמובן לכל הצוות שעבד אתנו, כולל
המזכירות והקצרניות. יעמדו כולם על התודה.

עכשיו נבחר יושב-ראש חדש, שלא היה אתנו

בסנה האחרונה, אבל שסנינו יחד שיתפנו פעולה בכנסת שעברה במספר נושאים,
ואין לי שום ספק שהניסיון של חבר-הכנסת הורביץ והיותו מעורה בעולם
הכלכלי הלכה למעשה, יתרמו את תרומתם לפעולה שוריה, ואני מסוכנע
שהועדה תתברך ביושב-ראש החדש שלה.

אני מקווה להיפגש עם הועדה הזאת

בכהונתי כיושב-ראש. אני גם מקווה שעוד לפני כן. ואם כך ואם כך, אני
מאחל לכולנו ולכולכם המסך פעיל בסירות הציבור, בסירות המדינה
ובמסגרת הכנסת.

י. יסעיהו:

ידידי חבר הכנסת תמיר השתמש במליצה

תנכ"ית. אני אוהב את התנ"ך ומליצות

תנכיות, אבל לפעמים שימוש במליצה, אורבות לו סכנות. הוא אמר על
הועדה, שהיתה בכחינת אבן מאסו הבונים.

היו שראו בה.

ס. תמיר:

י. יסעיהו:

נכון הוא, סמאז טאני מכיר את הכנסת, לועדה הזאת יש גבולות מוכרים, אבל לא בשוחחים... על כך היה ויכוח במסך כל הסנים. ישנה ועדת הכספים וישנה ועדת הכלכלה והתחומים בין השתיים הם תחומי זיגזגים שיוצרים בעיות. זה לגבי הסמכות והתפקיד של הועדה.

כהונתו של חבר-הכנסת תמיר כיושב-ראש הועדה, תרמה לחיזוק מעמדה של ועדת הכלכלה, גם מבחינת גיבוס סמכותה ותפקידיה, וגם מבחינת עפדתה בציבור. יש לראות את התקופה הזאת כתקופה טובה של הועדה וכהתחלה לעתיד.

עכסיו נכנס חבר-הכנסת הורביץ להיות יושב-ראש הועדה. האמריקנים אומרים שמי שפצליח בעסקים, הוא סטתאים, בו בוחרים כדי שיצליח גם בעסקי ציבור. הוא ייבחר לאור המציאות הישראלית. אני מקווה שיצליח לנווט את הועדה ואת עבודתה בכיוון של הצלחה, גם בדיונים וגם בהחלטות וביחסי חברות בועדה. אני רוצה לברך את שניכם. בזמן שבית המקדש היה קיים, כאשר נתחלפו מספרות הפהנים, המטטר היוצא היה אומר למטטר הנכנס: מי שסיכן את סמו בבית הזה הוא יסכין בניכם שלום, אהבה, אחווה ורעות. אני מברך את שני החברים שהתחלפו ואת חברי הועדה באותה ברכה.

נרים כוס לחיי היושב-ראש היוצא, לחיי היושב-ראש הנכנס, חברי הועדה, עובדיה, יועציה, חיי הכנסת והדמוקרטיה הישראלית.

א. זילברברג:

אלילה לי להתערב בחיי הסיעות. אנחנו חיים במשטר דמוקרטי ואנחנו בנויים על סיעות ומכבדים כל מה שמחלישים בסיעות. אנחנו מכבדים את ההסכם שהיה בתוך הסיעה, מכבדים את היושב-ראש החדש ומבטיחים לו כל העזרה שניתן להסיג בתוך הועדה, כדי שנוביל את הועדה במסותף.

עזיבת יושב-ראש הועדה חבר-הכנסת תמיר את הועדה, הוא הפסד לועדה. אני חייב להדגיש זאת ברוח טובה. אנחנו מקווים שניפגש עוד בעבודת הועדה. בתקופה האחרונה הכנסה רוח טובה לתוך הועדה. בסופו של דבר, אנחנו חיים בכנסת, אנחנו חיים בוועדות, יושבים הרבה שעות יחד. יכולנו להנעים את הישיבה יחד. היה נעים להגיע לישיבה לדיון.

יש קואליציה ויש אופוזיציה ואי-אפשר לשטשטש ביניהן, אבל עבדנו יחד והתיחסנו לענין מבחינה עניינית. הלוואי שהיינו מגיעים לכך ביתר הועדות. לצערנו הרב התדמית של הכנסת ועבודתה נופיעה בזמן האחרון לפני הציבור בכל כלי התקשורת, ואי-אפשר להתלונן על הצלם שמצלם מדוע אנחנו נראים כך. על מה אפשר להתלונן? מדוע הצילומים שנעשים, יוצאים בכל פעם בצבע שחור. מדוע לא טכניסים קצת צבע בתוך זה, לתת את התמונה שתהיה אמיתית. העבודה בועדת הכלכלה מוכיחה שיש מקום של מפגש של עבודה ציבורית. הגענו גם לידידות בתוך עבודת הועדה, וזה לא בא לביטוי. יכולים היינו לנהל ויכוח אם צריך או לא צריך בועדת כלכלה, אפשר היה להחליט שאין צורך. אבל ברגע שהוחלט שיש ועדה והיא שייכת לאופוזיציה והאופוזיציה מנהלת את הועדה, שני חושב שהגענו למכסימום של הבנה. זה נותן תקווה, שאפשר להגיע להבנה ביתר הועדות, זה נותן תקווה שאפשר להגיע ליתר הבנה בתוך הטליאה.

אני מקווה שהועדה תמשיך במסורת זו, ואני חושב שאנחנו נשטש כהתחלה טובה בעבודה פרלמנטרית עם הבנה מלאה, עם הערכה הדדית כפי שהיתה בועדה זו.

ט. דרובלס:

אדוני יושב-ראש הכנסת, יושב-ראש ועדת הכלכלה היוצא והנכנס, חברי כנסת נכבדים, למען האמת, עם תחילת מעשבי הכנסת ובחירת ועדת הכלכלה והיושב-ראש שלה, חססתי קצת מה יהיה שם. על סמך שיחות עם חברים, חשבותי שיהיה "שטח". התקופה של כמעט שנה, הוכיחה את ההיפך מזה. התקופה של השנה האחרונה הוכיחה שיכולה להיות קואליציה ויכולה להיות אופוזיציה ויחד

עם זאת אפשר גם לנהל חיי חברות ולא להזניח את הבעיות שיסנן. אולי לא כאן המקום, אבל יש כל מיני גורמים שועדת כלכלה כועדת הכלכלה נשארה בכנסת בסוליים ולא תמיד הנוסאים סצריך היה להביא אליה אמנם הובאו. אבל יחד עם זאת, ועדת הכלכלה, וודאי הודות ליושב ראש, שידע להוביל את הספינה בתוך הים הסוער, הצליחה להגיע לדיונים חשובים מאוד, ומעניין לציין, שבמסך כמעט שנה לא זכור לי שהיתה הצבעה בועדת הכלכלה בנושא מסויים, הן כמליאה והן בוועדות הסטנה. יש דעות של סיעות, אבל אחרי ויכוח ושכנוע והסכמה מסותפת, הגענו לידי הסכמה כמעט בלי הצבעה.

אני מקווה שהיושב-ראש החדש ימשיך במסורת הזאת, שלפי דעתי הביאה תועלת רבה מאוד. השיטה של ועדות המסנה, אשר היו צריכות לבדוק את הנושא לאחר שהועלה בוועדה המלאה, ולהעמיק בו יותר, היתה שיטה טובה. על ידי כך יכלה ועדת המסנה לסמוע מומחים ולשתתף ח ובסופו של דבר להביא את הדברים בפני המליאה ביצילות רבה מאוד. אין לי ספק כי כולתו של היושב-ראש הנכנס. אני מסוכנע שהוא ימשיך לתרום מהמקום שהיושב-ראש היוצא גמר, וכל זה יביא ברכה לוועדה.

היור י. הורביץ:

אני רוצה להודות, לא רק מצוות אנשים מלומדה. אני מודה עם כל הלב, קודם כל על האיחולים, ושנית, על כך שהועדה הצליחה להיות לא ועדת כמה אלא ועדת קומה א'; לא לראוה, לא להצגות, אלא עסקו בעניין עצמו.

כיוון שאני פאמין סאנחנו אוהבים את המסק ודואגים לו, והזמן הזה הוא זמן סצריך לדאוג לו, המסק נמצא בקסיים גדולים מאוד, אני מקווה שהסנה הזאת בה אהיה יושב-ראש הועדה, נעבור את הזמן בלי מפולות וועזועים לכבדים. אני חושש מאוד שהם עלולים להיות. אם נאהב את המסק ונדאג לו, הויכוחים חייבים יהיו להצטמצם לסיקול האמיתי של טובת המפעלים, טובת הענפים, התעסיה, החקלאות, המסחר.

אם יש טעם בוועדה, הרי זה בתחום הפיקוח והיעוץ. יותר מזה אין לנו. הלואי ויהיה זה מצב בו נצטרך לסבח. אם כך יהיה, נסבח את המסק כולו, מתוך הערכה שהמסק אהוב עלינו.

אני מודה לחבר הכנסת תמיר שיצר אוירה כזאת, ואשתדל להמשיך באוירת החברות, לגנות כאשר צריך יהיה לגנות, לסבח כאשר צריך יהיה לסבח.

נביש על הדברים מתוך ראייה מפוכחת, ולא כאנשים שהתורה עיקר להם, אלא עיקר המעשה. כל טוב לכולכם, תודה.